

Roofvogelonderzoek 2025

De Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin (RNKD) wil met haar werk bijdragen aan de bescherming van de dagroofvogels in de duinen van Noord-Kennemerland. Sinds 1995 inventariseren daarom elk jaar ca. 40 vrijwilligers van de werkgroep het duingebied tussen Wijk aan Zee en Camperduin. Deze samenvatting beperkt zich tot het gebied dat tot het werkgebied van VWG Midden-Kennemerland behoort: het duingebied tussen Wijk aan Zee en Egmond aan Zee.

Werkgebied

Het werkgebied is in drie deelgebieden opgedeeld:

<u>Bakkum-Egmond</u>	de duinen tussen Egmond aan Zee en Castricum aan Zee
<u>Castricum</u>	de duinen tussen Castricum aan Zee en de Hoofdweg, inclusief het Krengenbos
<u>Heemskerk</u>	de duinen tussen de Hoofdweg en Wijk aan Zee, inclusief Marquette en het N.O. Oor

Figuur 1. Overzicht van het werkgebied en de indeling die in dit verslag is gevolgd.

Ter onderscheid van de plaatsnamen worden de gebiedsnamen in dit verslag onderstreept.

Wespendief *Pernis apivorus*

Van de wespendief werden drie territoria vastgesteld (2024: 4). Er werden twee nesten gevonden (2024: 2). Beide broedgevallen waren succesvol (2024: 2). In totaal vlogen twee jongen uit (2024: 4).

In gebied Heemskerk werd succesvol gebroed. Het nest van voorgaande jaren was bezet door een buizerd. Het duurde even voordat het nieuwe nest gevonden werd, niet ver daar vandaan. Er heeft ook een partner wisseling plaats gevonden: het mannetje is vervangen door het donkere mannetje dat voorgaande twee jaren zonder partner in het gebied verbleef. Er vloog één jong uit, dat gekleurringd werd (project van René Riem Vis). Eén ei is niet uitgekomen.

In gebied Castricum was één succesvol broedgeval op hetzelfde nest als vorig jaar. Op 11 mei lag er al vers loof op het nest, maar het eerste ei werd pas ongeveer 1 juni gelegd. Eén van de twee eieren was bijna wit, in plaats van de gebruikelijke roodbruine kleur. Er vloog één jong uit. We weten helaas niet welk ei er is uitgekomen. Het jong is gekleurringd.

In gebied Bakkum/Egmond werden regelmatig wespendieven waargenomen. Aanwijzingen voor een (succesvol) broedgeval waren er niet.

Figuur

2

Wespendiefnest Castricum met één wit ei, 14 juni 2025 (Henk Levering)

Figuur 3. Vrouw wespindief Heemskerk, 19 juli 2025 (Edward Dekker); man wespindief Castricum, 16 juli 2025 (Jos Vroege); man wespindief Heemskerk, 19 juli 2025 (Edward Dekker); vrouw wespindief Castricum, 31 mei 2025 (Edward Dekker); wespindief jong Heemskerk, 16 juli 2025 (Gerhard Dirks); wespindief jong Castricum (met vader), 15 juli 2025 (Henk Levering).

Wespendieffjong Heemskerk, 29 juli en 8 augustus 2025 en niet uitgekomen ei, 8 augustus 2025 (Gerhard Dirks); wespendieffjong Castricum, 29 juli 2025 (Jeroen Walta); man wespendief Castricum op boomtop, 16 augustus 2025; man wespendief Egmond, 26 juli 2025 (Jos Vroege).

Havik *Accipiter gentilis*

Van de havik werden elf territoria vastgesteld (2024: 13). Er waren tien nesten (2024: 12), waarvan zeven succesvol (2024: 6). In totaal vlogen 16 jongen uit (2024: 16).

In gebied Heemskerk waren vijf territoria. Vier nesten werden gevonden, waarvan twee succesvol. Er vlogen zes jongen uit. Slechts in vier jaren vlogen er minder jongen uit.

In gebied Castricum was er slechts één nest. Dat was succesvol. Er vloog één jong uit. Sinds 1998 vlogen er nooit zo weinig jongen uit.

In gebied Bakkum/Egmond waren vijf territoria. Er werden vijf nesten gevonden: één in het Commissarisveld, één in Bakkum en drie in Egmond. Daarvan waren er vier succesvol. Er vlogen negen jongen uit. In het Commissarisveld was een nieuw nest, net aan de andere kant van de sloot dan twee jaar geleden. Mogelijk werd hier vorig jaar ook gebroed, maar toen was het bos niet toegankelijk vanwege het water.

Figuur 4. Haviknest Heemskerk: adult met 4 eieren, 14 mei 2025 en 3 jongen, 2 juni 2025 (Gerhard Dirks); Haviknesten Bergen en Schoorl, beide met 4 jongen, 4 juni 2025 (Jeroen Walta).

Sperwer *Accipiter nisus*

Van de sperwer werden twaalf territoria vastgesteld (2024: 9). Er waren elf broedgevallen (2024: 7), waarvan negen succesvol (2024: 3). Er vlogen tenminste twintig jongen uit (2024: 9).

In gebied Castricum werden zes nesten gevonden. Eén nest had drie eieren, maar mislukte uiteindelijk. Een ander nest, waarop het vrouwtje wel broedend was waargenomen, was leeg bij de cameracontrole. De andere vier nesten werden pas na het uitvliegen van de jongen gevonden. Daarbij was opvallend genoeg ook een nest in een vrijwel dode spar. Uiteindelijk dus vier succesvolle nesten met minimaal tien uitgevlogen jongen in gebied Castricum.

In gebied Bakkum/Egmond werden vier succesvolle broedgevallen vastgesteld: twee in Bakkum en twee in Egmond. De nesten in Bakkum werden pas na het uitvliegen gevonden. In Egmond betrof het nesten met vier en vijf eieren, waarvan respectievelijk twee en drie jongen uitvlogen.

Figuur 5. Camera controle bij 2 sperwernesten in Egmond, 21 mei 2025; 2 sperwerjongen in Egmond ca. 2,5 weken oud, 1 juli 2025 (Henk Levering); voedselvlucht sperwervrouw in Castricum, 19 juli 2025 (Jos Vroege)

Buizerd *Buteo buteo*

Van de buizerd werden 30 territoria vastgesteld (2024: 31). Er waren 21 broedgevallen (2024: 20), waarvan tien succesvol (2024: 11). In totaal vlogen 15 jongen uit (2024: 20).

In gebied Heemskerk werden zeven territoria vastgesteld (2024: 9) en drie nesten gevonden (2024: 6), alle drie succesvol (2024: 4). Er vlogen 4 jongen uit (2024: 6). Alleen in 1995 en 2013 vlogen er minder jongen uit (resp. 2 en 3). Gerhard meldt: *“Dit jaar was in ons gebied een slecht jaar, ondanks dat we meer uren dan anders op pad zijn geweest was het resultaat behoorlijk slechter. We hopen niet dat dit het nieuwe normaal wordt!”*.

In gebied Castricum werden elf territoria vastgesteld (2024: 9) en acht nesten gevonden (2024: 5) waarvan vier succesvol (2024: 3). Er vlogen zes jongen uit (2024: 7). Er was ook een succesvol broedgeval aan de oostkant van Castricum, buiten het onderzoeksgebied. Hier vlogen twee jongen uit. Drie van de vier succesvolle nesten in gebied Castricum lagen aan de rand van het gebied. Mogelijk is de voedselsituatie hier beter of de kans op predatie door boommarter minder groot.

In gebied Bakkum/Egmond werden twaalf territoria vastgesteld (2024: 13): twee in Commissarisveld, vijf in Bakkum en vijf in Egmond. Er werden tien nesten gevonden (2024: 9): vijf in Bakkum en vijf in Egmond. Er waren drie nesten succesvol (2024: 4): één in Bakkum en twee in Egmond. Er vlogen vijf jongen uit (2024: 7): één in Bakkum en vier in Egmond. Wederom een slecht jaar voor de buizerd in dit deelgebied. Nog nooit vlogen hier zo weinig buizerds uit. Het nest in Bakkum betrof wel het 15e succesvolle broedgeval van “Wolfie” (sinds 2011)! Deze heeft nu 34 uitgevlogen jongen voortgebracht.

Figuur 6. Buizerd (Wolfie), Heemskerk, 17 mei 2025 (Jos Vroege); buizerdjongen op 2 nesten in Castricum, 31 mei 2025 (Henk Levering) en op een nest in Heemskerk, 2 juni 2025 (Gerhard Dirks)

Torenvalk *Falco tinnunculus*

Van de torenvalk werden 19 jachtterritoria vastgesteld (2024: 13). Er waren tussen Wijk aan Zee en Egmond aan Zee geen broedgevallen. Sinds 2017 worden ook gegevens van waarneming.nl meegenomen bij het vaststellen van een territorium.

Boomvalk *Falco subbuteo*

Van de boomvalk werden acht jachtterritoria vastgesteld (2024: 7). Er waren geen broedgevallen. Het is bij een soort als boomvalk lastig om te bepalen of het verschillende territoria betreft, of verschillende jachtplekken binnen één territorium. Sinds 2017 worden ook gegevens van waarneming.nl meegenomen bij het vaststellen van een territorium.

Figuur 7. Boomvalk adult en 2e kalenderjaar, Castricum, 28 juni en 2 augustus 2025 (Jos Vroege); roodpootvalk juveniel (links) en boomvalk, Castricum, 1 september 2025 (Henk Levering)

Ringonderzoek

Het onderzoek naar roofvogels roept vragen op als:

- Wat gebeurt er met de uitgevlogen jongen? Sterven zij gauw? Zoeken zij andere gebieden op?
- Hoe is de conditie van de jongen?
- Wat is de leeftijdsverwachting?

Met ringonderzoek zijn deze vragen te beantwoorden. Vanaf 2004 worden daarom nestjongen geringd. Dat is dit jaar uitgevoerd door Guido Keijl en Henk Levering (ringers), en door Jeroen Walta en Arjen Dekker (klimmers).

Gedetailleerde ringgegevens zijn doorgegeven aan Vogeltrekstation Arnhem, aan SOVON en aan de WRN. Dit jaar zijn 54 jongen geringd (2024: 28) van 28 nesten (2024: 12), zie Tabel 1. Er zijn dit jaar acht terugmeldingen bijgekomen.

Een havik man geringd op 11 juni 2020 bij de Bunker (Heemskerk), werd op 22 december 2022 met loodvergiftiging opgenomen in wildopvang 'De Bonte Piet' in Midswoud. De vogel was hierdoor blind geworden. Op 23 januari 2023 werd hij dood gemeld.

Spectaculair was de terugmelding van een sperwer vrouwtje: deze was op 1 juli 2022 geringd als nestjong bij Kijk-Uit (Castricum). Op 8 februari 2023 werd zij, helaas dood, teruggemeld in Loireauxence (FR), op 703 km van de ringplek. Dit is de eerste buitenlandse terugmelding van een sperwerjong.

Ook was er weer een interessante terugmelding van een wespendif: deze was op 28 juli 2023 geringd in Heemskerk en werd, bijna twee jaar later, op 23 juli 2025 teruggemeld in Schaijk (Gld), afstand 113 km. De vogel was dood, gepakt door een roofvogel of roofdier. De vogel is eerst een jaar in Afrika gebleven en na zijn eerste terugtocht helaas in het broedgebied gesneuveld.

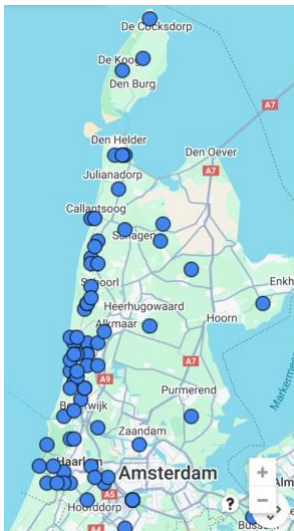
De wespendif die als jong in 2012 in Schoorl werd geringd en vorig jaar als twaalfjarig vrouwtje in Heerde (Gld) werd gezenderd, blijkt de winter te hebben doorgebracht in Sierra Leone. Op de terugreis dit voorjaar is zij helaas niet verder gekomen dan Marokko, waarschijnlijk is zij daar geschoten.

Een buizerd die op 4 juni 2019 bij de Glopstukken (Castricum) geringd werd, werd na 5,5 jaar op 18 september 2024 teruggemeld in Zandvoort als treinslachtoffer

Er zijn in totaal nu 216 terugmeldingen (13,7%). De nieuwe terugmeldingen staan gedetailleerd weergegeven in Tabel 2 en alle terugmeldingen op de kaartjes in Figuur 8.

soort	aantal nesten	aantal jongen	vrouw	man	totaal t/m 2025	terug aantal	terug %
Buizerd	10	14			709	95	13,4%
Havik	13	31	58%	42%	573	91	15,9%
Sperwer	2	5	80%	20%	250	27	10,8%
Wespendif	3	4			49	3	6,1%
Totaal	28	54			1581	216	13,7%

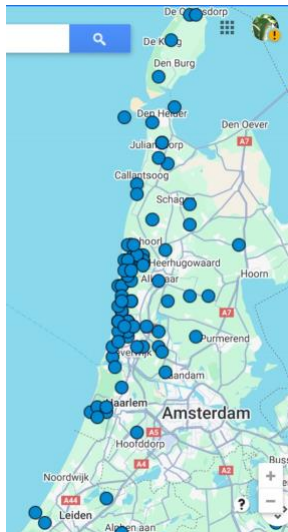
Tabel 1. Samenvatting ringgegevens 2025

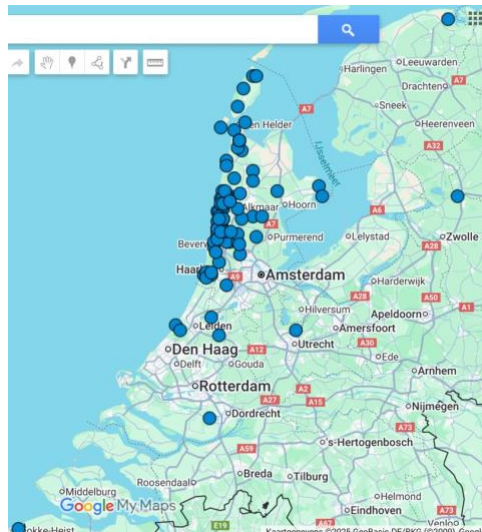
buizerd Noord-Holland

buizerd alle terugmeldingen

havik West-Nederland

havik alle terugmeldingen

sperwer

wespindief

Figuur 8. Terugmeldingskaartjes van dagroofvogels t/m 2025 (RNKD).

6198545	5-6-2021	Castrium	Havik	M	19-2-2025	Bergen	04.70 52.66	dood	verwond	15	196	1355	3,7	Wildernis
1559473	21-6-2021	Bakkum	Sperwer	M	9-4-2025	Bergen aan Zee	04.63 52.66	dood		11	174	1388	3,8	Krochtlaan
3668450	1-7-2022	Castrium	Sperwer	V	8-2-2023	Loireauxence (FR)	-01.04 47.39	dood		703	33	222	0,6	Kijkuit
6198628	3-6-2022	Bakkum	Buizerd		8-11-2022	Castrium	04.64 52.55	dood		2,6	341	158	0,4	Scheilaan-Doomvlak
6198603	11-6-2020	Heemskerk	Havik	M	22-12-2022	Midwoud Bonte Piet	04.76 52.90	levend	in opvang	42,69	192	924	2,5	Bunker
6198603	11-6-2020	Heemskerk	Havik	M	18-1-2023	Midwoud Bonte Piet	04.76 52.90	dood	loodvergiftiging	42,69	192	924	2,5	Bunker
6198577	4-6-2019	Castrium	Buizerd	V	18-9-2024	Zandvoort	04.57 52.38	dood	trein	20,4	11	1933	5,3	Glopstukken-Noord
6229252	28-7-2023	Heemskerk	Wespendief		25-7-2025	Schaijk	05.63 51.72	dood	prooi	113	323	728	2,0	Grote Vlak/Vak 24

Tabel 2. Nieuwe terugmeldingen

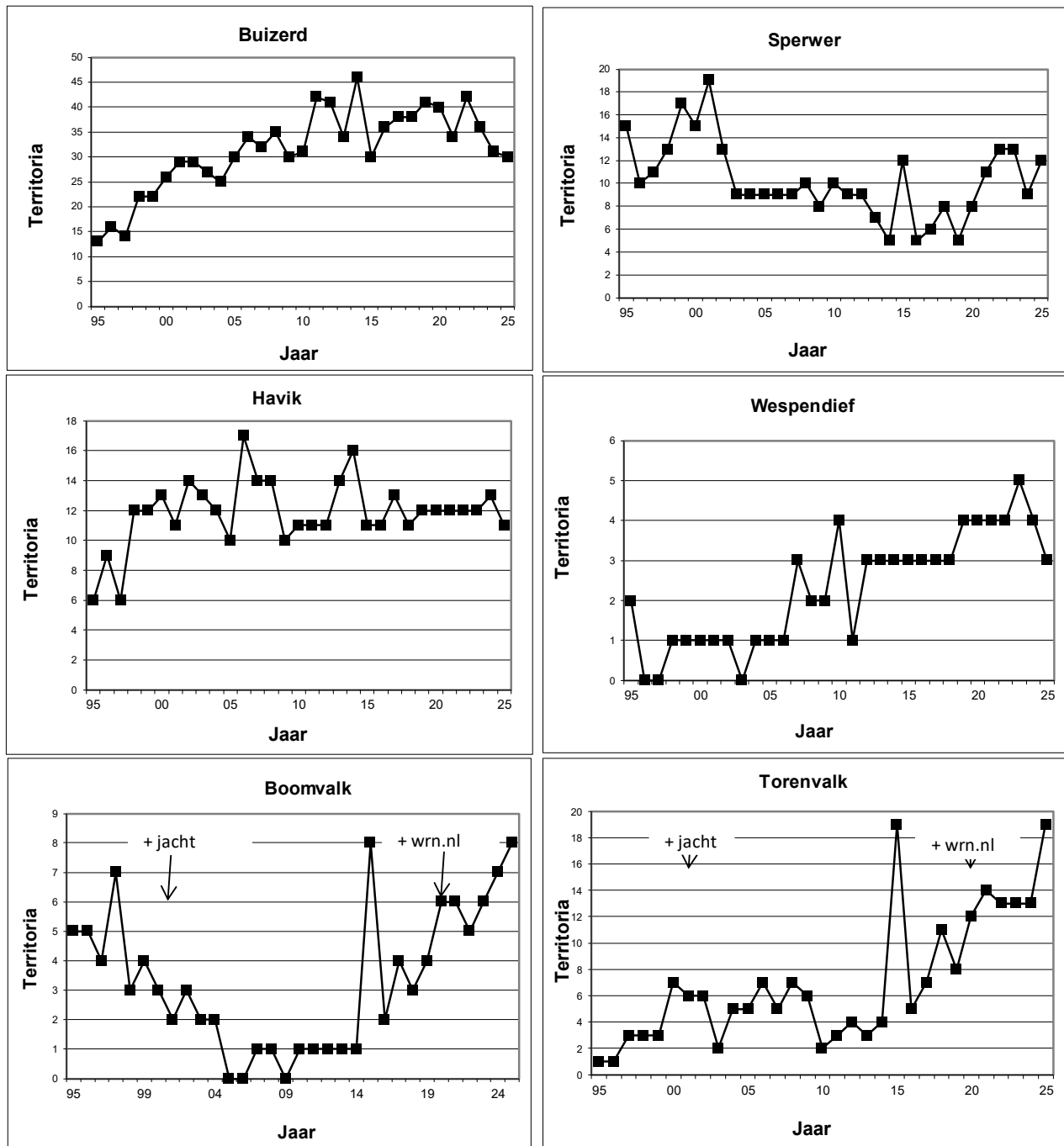
	Terug	Levend	Dood	Doodsoorzaak										Overig
				Verkeer	Raam	Vliegtuig	Verstrikt	Windmolen	Geschoten	Prooi	Gif	Verhonger	Nestjong	
Buizerd	95	15	80	21	3	3	3	2		2	2	4	8	32
Havik	91	17	74	4	17		4			1	4	2	10	30
Sperwer	27	10	17	1	4		1			3		2	1	5
Wespendief	3	1	2	1						1				0
Totaal	216	43	173	27	24	3	8	2	1	10	4	8	19	67

Tabel 3. Verhouding levend/dood teruggemeld en doodsoorzaak.

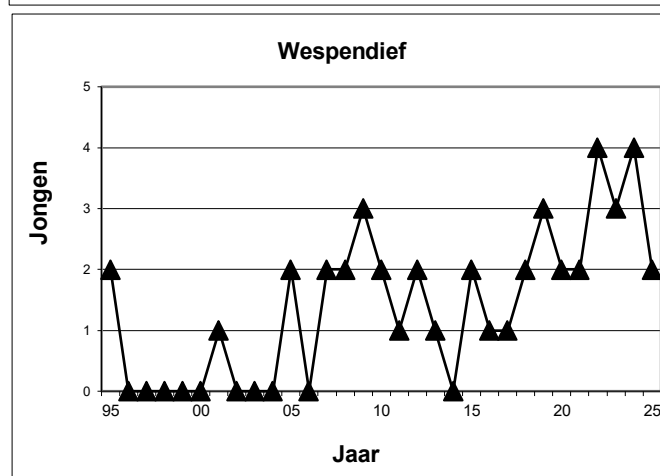
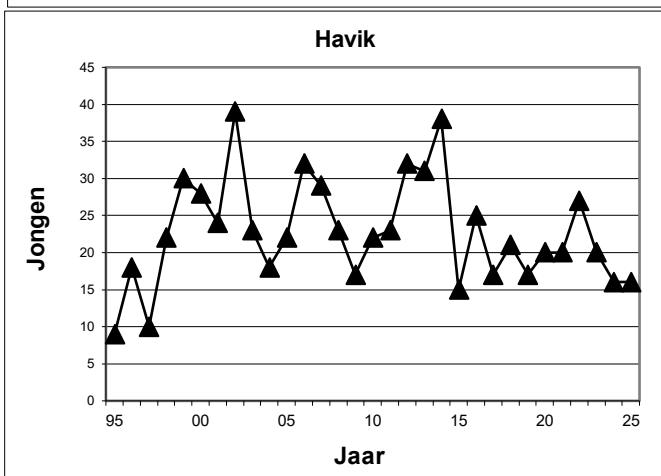
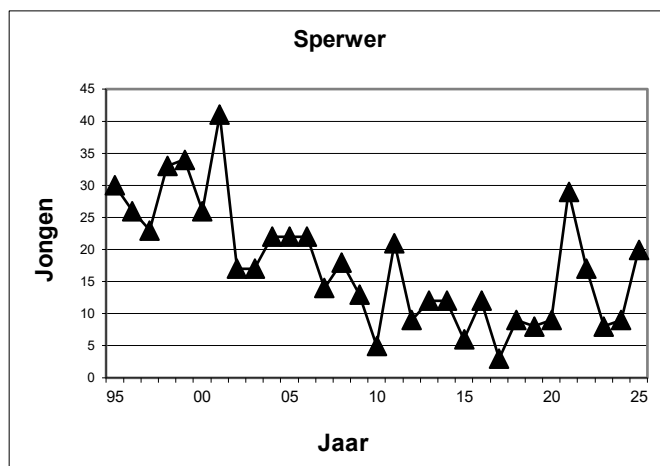
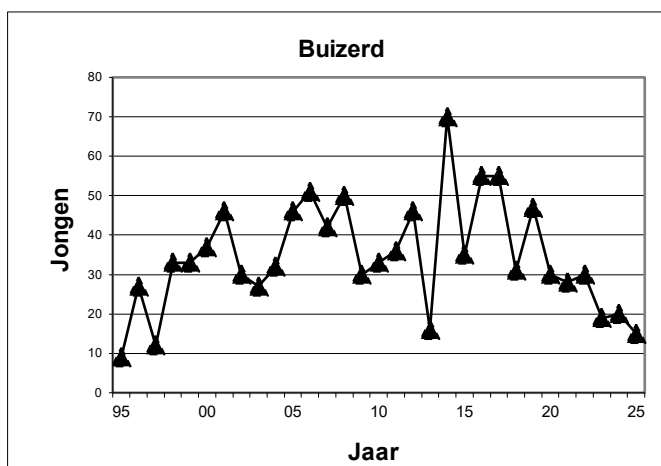
Figuur 9. Buizerdjong met woelrat op nest, Bergen, 11 juni 2025 (Jeroen Walta).

Territoria tussen Wijk aan Zee en Egmond aan Zee 1995 – 2025

Figuur 10. Roodpootvalk juveniel, Castricum, 1 september 2025 (Henk Levering).

Aantal uitgevlogen jongen tussen Wijk aan Zee en Egmond aan Zee 1995 – 2025

Dank

De volgende personen werkten in 2024 mee binnen gebied Wijk aan Zee – Egmond aan Zee en worden daarvoor bedankt: Marc van Bakel, Joris Bleeker, Wouter Borg, Jan Castricum, Ruud Dam, Arjen Dekker, Edward Dekker, Gerhard Dirks, Kees Duin, Roel Duits, Erik Groen, Piet Hollenberg, Nico Hollenberg, Kees Jongkind, Renate Koopmans, Henk Levering, Peter Mol, Jaap Olbers, Klaas Pelgrim, Ben Prins, Jan Schermer, Linda Sijm, Erik van der Steen, Ton Visser en Jos Vroege. Verder worden Jeroen Walta (klimmer) en Guido Keijl (ringer) bedankt en iedereen die waarnemingen of tips heeft doorgegeven.

Figuur 11. Slangenarend 2^e kalenderjaar, Castricum, 21 juni 2025 (Jos Vroege)